Evaluatie Amsterdam Open Air 2011 Groengebied Amstelland

1. Inleiding

Op 4 juni 2011 heeft in de Gaasperplas in Amsterdam-Zuidoost voor de eerste keer het openluchtfestival Amsterdam Open Air plaatsgevonden. Het festivalterrein omvatte een groot deel van de noordoever van de Gaasperplas. Dit is het voormalige Floriadeterrein, gelegen achter de hoofdingang en daarmee vlakbij het metrostation Gaasperplas. Met circa 10.000 bezoekers was het festival uitverkocht. Enkele weken voor de datum was vrijwel geen kaartje meer te krijgen. Als beheerder van het Gaasperplaspark is Groengebied Amstelland nauw betrokken geweest bij de voorbereidingen van het festival. In deze evaluatie staan de belangrijkste leerervaringen en aandachtspunten.

2. Beleidskaders

2.1. Ontwikkelingsvisie: kansen voor evenementen

Volgens de ontwikkelingsvisie van Groengebied Amstelland biedt de recreatieve verbindingsboog en met name de Gaasperplas veel kansen voor evenementen.
De recreatieboog biedt de meeste mogelijkheden voor vermaakzoekers, zoals de evenementenbezoekers. Het versterken van de relatie tussen stad en land is hier een belangrijk doel. Daarom moet het deelgebied beter verbonden worden met het Amsterdamse stadsdeel Zuidoost en zijn inwoners. De wensen van de stad worden meegenomen als zij passen binnen de doelstellingen van Groengebied Amstelland. Op die manier ontstaat een sterke betrokkenheid van de inwoners van de stad bij het gebied. Het multiculturele karakter van Zuidoost biedt een mogelijkheid van menging van cultuur met evenementen.

2.2. Beleidskader evenementen

2.2.1. Wensen
In het beleidskader evenementen staan de wensen van Groengebied Amstelland als volgt omschreven:

- Een passend jaarlijks programma van kleine, middelgrote en grote evenementen;
- De grootte, veelzijdigheid en het karakter van het gebied wordt benut om een divers recreatief aanbod te bieden;
- Door middel van een divers recreatief aanbod, waaronder uiteenlopende evenementen, nieuwe doelgroepen trekken naar het gebied;
- Met een passend evenementenaanbod aansluiten bij de wensen en behoeften van de huidige recreanten;
- Met aansprekende evenementen de bekendheid van het gebied vergroten;
- Bijdragen aan het vergroten van de recreatieve kwaliteit van het gebied;
- Extra inkomsten verkrijgen uit (grote) evenementen die bijdragen aan de instand-houding van het gebied.

2.2.2. Randvoorwaarden
Hierbij worden de volgende randvoorwaarden geformuleerd:

- Bij het verlenen van toestemming wordt gekeken naar de diversiteit in evenementen;
- De evenementen dienen goed te worden ingepast in tijd en ruimte;
- Er is een goede verstandhouding met omwonenden over evenementen;
- Er is een goede samenwerking tussen betrokken overheden onderling en tussen de overheden en de organisator;
- Er wordt gefaseerd gekomen tot het gewenst aantal evenementen.

2.2.3. Invulling recreatieve verbindingsboog
Groengebied Amstelland wil in de recreatieve verbindingsboog:

- Ruimte bieden aan evenementen die een diversiteit aan bevolkingsgroepen trekken. Hiermee wordt de relatie tussen de stad en het gebied versterkt;
- Succesvolle grootschalige evenementen faciliteren die bezoekers uit de regio aantrekken;
- Evenementen die aansluiten bij het karakter van het gebied van park aan de rand van de stad, zoals:
    - pop-, rock- en dance evenementen;
    - multiculturele evenementen;
    - culinaire evenementen;
    - sport- en spelevenementen;
    - klassieke muziek- en jazz evenementen;
    - cultuurvoorstellingen;
    - beeldende kunstevenementen;
- Bij de Noordoever Gaasperplas in 2011 één dance-evenement toestaan;
- Bij de Noordoever Gaasperplas binnen drie jaar doorgroeien naar het maximum van drie grote evenementen, waarvan één dance-evenement (zie hierboven) en twee andere soorten grote evenementen per jaar;
- Bij de Oostoever Gaasperplas één middelgroot dance-evenement toestaan per jaar.

De Noordoever Gaasperplas wordt in het evenementenbeleid aangeduid als grote evenementenlocatie.

2.2.4. Taken en verantwoordelijkheden
Groengebied Amstelland

- Stelt tegen vergoeding een terrein beschikbaar, onderhoudt deze en beoordeelt of er geïnvesteerd moet worden om de terreinen meer geschikt te maken voor evenementen;
- Heeft een private functie, namelijk zij bepaalt de condities voor uitgifte van terreinen en voorzieningen en geeft wel of geen toestemming tot uitgifte van het terrein. GGA kan hierbij een aanvullend pakket van aanvullende ondersteunende diensten bieden;
- Doet in het kader van de private functie en ter berekening van de terreinschade voor- en achteraf een terreinschouw;
- Heeft een publiekrechterlijke functie:
    - Aanvullend op de verantwoordelijkheid van de gemeente voor toezicht, voert GGA toezicht uit (meestal in de directe omgeving van het evenement);
    - Via de Algemene Verordening regelt GGA een aantal zaken die niet specifiek in de vergunningen van de gemeente aan de orde komen en die van belang zijn voor het beschermen van de functie van het gebied voor openlucht-recreatie en natuur;
- Behandelt en begeleidt evenementenaanvragen;
- Coördineert afstemming met de desbetreffende gemeente;
- Realiseert een maximale promotionele waarde voor het recreatieschap (bijvoorbeeld naamsbekendheid via de media, inzetten voorlichters tijdens evenement, vlaggen).

3. Invulling proces Amsterdam Open Air

De hierboven omschreven taken en verantwoordelijkheden heeft Groengebied Amstelland voor Amsterdam Open Air ingevuld.

3.1. Natuurtoets

Aanvullend op de reguliere taken ter voorbereiding op het evenement heeft Groengebied Amstelland in aanloop naar Amsterdam Open Air een natuurtoets laten uitvoeren door een onafhankelijk bureau. De aanbevelingen uit deze natuurtoets heeft de organisator van het evenement overgenomen en uitgevoerd. Daarbij is de organisatie op enkele onderdelen nog wat verder gegaan en zijn bijvoorbeeld alle bospassages afgezet met hekken zodat het voor bezoekers bemoeilijkt werd om deze te betreden.

3.2. Aanpassingen in beheer

Op verzoek van de organisator is Groengebied Amstelland afgeweken van het maaischema en zijn de maaiwerkzaamheden circa twee weken vervroegd. Deze werkzaamheden zijn gecombineerd met de werkzaamheden die nodig waren om de paden vrij te houden. Groengebied Amstelland is hierbij niet in overtreding geweest aangezien de gemaaide plantensoorten niet van nature voorkomen in het Gaasperplaspark en hun oorsprong vinden in de Floriade. Enkele plantensoorten staan dus wel op de rode lijst maar vallen in deze situatie niet onder de beschermde werking van de flora en faunawet. Daarnaast was de natuur vanwege het aanhoudende mooie weer in die periode voldoende tot ontwikkeling gekomen zodat fluitenkruid en andere soorten waren uitgebloeid. Desondanks moet in de toekomst voorkomen worden dat aanpassingen in het maaibeheer nadelige gevolgen hebben voor plantensoorten die op de rode lijst staan. Ook het weghalen van stamlot bij de populieren aan de weide aan de noordzijde en het weghalen van overhangende takken bij de paden is vervroegd zodat alle werkzaamheden in een korte periode geconcentreerd plaatsvinden. De schouw vooraf heeft geen noemenswaardige zaken opgeleverd op dit punt.

3.3. Communicatie

3.3.1. Met het bestuur
De eerste contacten met de organisator van het festival Amsterdam Open Air werden enkele jaren geleden gelegd. Verschillende keren hebben organisator Sander Groet en bestuurders en adviseurs van Groengebied Amstelland overlegd over het realiseren van het festival in recreatiegebied de Gaasperplas. In december 2009 is een stuurgroep in het leven geroepen die namens het bestuur van Groengebied Amstelland moest toezien op een zorgvuldig proces waarbij de voorwaarden en communicatie met de omgeving belangrijke aandachtspunten waren. In januari 2010 heeft de stuurgroep met de organisator overlegd over de haalbaarheid van het evenement in 2010. Vanuit Stadsdeel Zuidoost is destijds benadrukt dat de nota evenementenbeleid op dat moment nog niet was vastgesteld. Deze onzekerheid in combinatie met de korte voorbereidingstijd waren voor de organisator redenen het evenement met een jaar uit te stellen. De ingediende vergunningsaanvraag werd teruggetrokken. In aanloop naar het evenement in 2011 zijn onderwerpen één op één afgestemd met leden van de stuurgroep. Deze onderwerpen hadden met name betrekking op de communicatieaanpak en de rol en verantwoordelijkheid van Groengebied Amstelland hierin.

3.3.2. Met vergunningverlener stadsdeel Zuidoost
In 2011 heeft de organisator de vergunning opnieuw ingediend bij stadsdeel Zuidoost. De communicatie met de afdeling vergunningen van stadsdeel Zuidoost kende een moeizame aanloop, maar verliep in het verdere proces naar tevredenheid. Deze moeizame aanloop had met name betrekking op de interne onduidelijkheid over het afgeven van de vergunning. Enige tijd was onduidelijk of het stadsdeel of de centrale stad de vergunning moest verlenen.

Toen dit eenmaal duidelijk was, kostte het enige moeite om intern de juiste persoon te vinden. Groengebied Amstelland heeft hierin een ondersteunende en stimulerende rol gespeeld vanwege het belang dat het recreatieschap hecht aan het realiseren van de doelstellingen uit het evenementenbeleid. De vergunning is uiteindelijk op woensdag 1 juni 2011 afgegeven.

3.3.3 Met de organisator

De communicatie met de organisator is over het algemeen in goed verlopen, maar heeft desondanks enkele aandachtspunten. Het belangrijkste aandachtspunt is de communicatie over de omvang van het festivalterrein en het daaraan verbonden aantal bezoekers. Tijdens de informatieavond voor omwonenden heeft de organisator een globale plattegrond gepresenteerd, die ook voor Groengebied Amstelland bekend was. Later is deze plattegrond aangepast omdat het terrein vanwege een goed lopende kaartverkoop moest worden vergroot. Deze aanpassing is niet direct met de beheerder Groengebied Amstelland gecommuniceerd, dat daarmee enkele keren pijnlijk is geconfronteerd. Groengebied Amstelland leefde namelijk in de veronderstelling dat bepaalde delen van het evenementen-terrein niet gebruikt zouden worden en bracht dit ook zo naar buiten terwijl deze situatie inmiddels was achterhaald. Voor de geloofwaardigheid van de verantwoordelijk overheden is dit zeer ongewenst. Daarnaast werden de afspraken tussen de organisator en de brandweer niet altijd even duidelijk teruggekoppeld aan de projectleider van Groengebied Amstelland. Gevolg hiervan was dat de berichtgeving aan omwonenden vanuit de verschillende partijen niet altijd eenduidig was en daardoor bij een enkele onwonende het gevoel ontstond dat de beheerder onvoldoende grip op de organisator had.
Tijdens het evenement zelf heeft enkele keren overleg plaatsgevonden met de organisator en gemeente en politie waarbij ook vertegenwoordigers van Groengebied Amstelland aanwezig waren. Als beheerder heeft Groengebied Amstelland hier met name de gebiedskennis ingebracht waardoor snel op aandachtspunten kon worden ingespeeld.

3.3.4. Met omwonenden

Het festival Amsterdam Open Air is een nieuw groot overlastgevend festival waarbij volgens de definitie in het beleidskader evenementen geldt dat de impact voor de omgeving groot is. In ditzelfde beleidskader staat dat hiervoor de volgende middelen worden ingezet:

- Bewonersavond;
- Wel boodschap: evenement gaat door (hier geen invloed op);
- Mensen laten meedenken over overlastbeperking in logistiek e.d.;
- Goed de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken overheden en organisaties uitleggen;
- Nadenken over mogelijkheden compenseren direct omwonenden of ondernemers die bijzondere hinder ondervinden.

In aanloop naar het festival Amsterdam Open Air hebben in 2011 de volgende communicatieactiviteiten plaatsgevonden:

- Brief over opzet evenement in combinatie met een uitnodiging voor de bewonersavond (namens de organisator)
- Bewonersavond (een samenwerking tussen Groengebied Amstelland, stadsdeel zuidoost en de organisator)
- Uitnodiging aan diegenen die aangegeven hadden interesse te hebben in een rondleiding over het evenemententerrein in aanleg
- Rondleiding met een groep geïnteresseerden over het grotendeels gerealiseerde en ingerichte evenemententerrein

Daarnaast zijn alle vragen die voorafgaand aan het evenement via e-mail zijn binnengekomen, binnen enkele dagen beantwoord. Overigens waren deze vragen afkomstig van een klein groepje vragenstellers. Totaal zijn op deze wijze circa 10 tot 15 vragen beantwoord.
De meeste vragen hadden betrekking op:

- Het tijdstip van het evenement omdat dit in het broedseizoen viel;
- De beperkte toegankelijkheid van het park zoals de gestremde paden en het ontbreken van verwijzingen naar alternatieve routes;
- Het maaien van kruidenrijke zoomen met als aandachtspunt het vervroegen van het extensieve maaien met circa 2 weken;
- De wijzigingen in eerder gepresenteerde plannen met betrekking tot de omvang van het festivalterrein;
- De geluidsoverlast tijdens het evenement.

De sterke wind uit het noorden zorgde waarschijnlijk voor extra geluidsoverlast voor de woonwijk aan de zuidkant. Uit deze wijk kwamen meerdere klachten over geluidsoverlast. Ook na het evenement werden de beheerders van Groengebied Amstelland tijdens terreinbezoek enkele keren aangesproken op de geluidsoverlast.

Aandachtspunt in deze communicatie vormt de status van het evenementenbeleid van Groengebied Amstelland. Dit beleid kunnen belangstellenden vinden op de website van Groengebied Amstelland. Het betreft echter conceptbeleid dat nog ter inspraak wordt voorgelegd aan de raden van de participerende gemeenten. Deze inspraakronde liep tot deze zomer zodat het bestuur in de najaarsvergadering het evenementenbeleid definitief kan vaststellen. Voor betrokkenen en dus ook omwonenden was de status van dit beleid, zeker in het begin van het proces, niet geheel duidelijk.

3.3.5. Intern
De projectgroep die door Groengebied Amstelland is ingesteld voor de voorbereiding en ondersteuning van het festival Amsterdam Open Air heeft naar tevredenheid gefunctioneerd. De projectleider fungeerde als centrale aanspreekpunt voor zowel de organisator van het festival als stadsdeel Zuidoost. Omdat de betrokken partijen dit centrale aanspreekpunt ook als zondanig gebruikten, kon de projectleider de vragen doorspelen naar de intern verantwoordelijken en deskundige medewerkers. De communicatie met de beheermedewerkers van Groengebied Amstelland verliep naar tevredenheid, al zijn deze met deze werkwijze wel meer op afstand van het festival komen te staan. Toezichthouders van Groengebied Amstelland hebben tijdens het festival toezichttaken buiten het festivalterrein uitgevoerd en hadden op het festivalterrein zelf geen taken. Dit was voor alle partijen duidelijk en heeft plezierig gewerkt.

4. Nazorg

De schouw achteraf heeft geen noemenswaardige punten opgeleverd. Het terrein werd in goede staat achtergelaten en op enkele beschadigingen aan bomen na was er vrijwel geen schade. De organisator hoefde dan ook geen extra herstelwerkzaamheden uit te voeren. Tijdens de schouw na het evenement zijn enkele bewoners zonder uitnodiging meegelopen over het evenemententerrein. Mede dankzij de goede weersomstandigheden was het terrein snel hersteld en lag het er na 2-3 weken weer in gebruikelijke staat bij.

De vragen van omwonenden die na afloop van het evenement zijn gesteld, zijn verzameld en zijn/worden beantwoord door het Stadsdeel Zuidoost vanwege eenduidige berichtgeving. Groengebied Amstelland heeft na het evenement totaal 15-20 vragen gekregen en deze doorgespeeld aan het Stadsdeel. De vragenstellers zijn hiervan op de hoogte gesteld. Op dit moment zijn deze nog niet (allemaal) beantwoord.

Volgens het evenementenbeleid van Groengebied Amstelland zijn de kosten die Groengebied Amstelland maakt voor ondersteuning bij de organisatie van een evenement voor rekening en risico van de organisator. Vanwege het leervermogen van dit eerste jaar heeft Groengebied Amstelland deze kosten betaald uit de inkomsten van het evenement. Deze kosten zijn met name voor projectbegeleiding en communicatie.

Stadsdeel Amsterdam Zuidoost heeft met de betrokken partijen kort na het evenement geëvalueerd. Over het algemeen zijn alle partijen tevreden over het verloop van het festival. De verbeterpunten worden meegenomen in de voorbereidingen van volgend jaar.

5. Conclusie

Een van de evaluatiepunten uit het evenementenbeleid van Groengebied Amstelland is de goede samenwerking die uit de evaluatie moet blijken:

- De organisator van grote evenementen is tevreden over de communicatie met de gemeenten;
- Gemeenten en Groengebied Amstelland zijn tevreden over de onderlinge samenwerking.

Uit de gesprekken met betrokken partijen en uit deze evaluatie blijkt dat beide vragen positief kunnen beantwoord wanneer enkele aandachts- en verbeterpunten in acht worden genomen.

Het betreft de volgende aandachts- en verbeterpunten

- De gemeente dient voorafgaand aan het evenement tijdig duidelijkheid te geven over de afdeling die verantwoordelijk is voor het afgeven van de vergunning en welke inspanningen de organisator hiervoor moet leveren;
- Groengebied Amstelland dient in aanloop naar het evenement altijd op de hoogte te zijn van aanpassingen in de omvang van het evenemententerrein en het daaraan verbonden aantal bezoekers. Hierin ligt een taak van de organisator. Groengebied Amstelland dient de organisator hierop tijdig aan te spreken;
- Dit geldt eveneens voor afspraken die de organisator maakt met de brandweer in verband met veiligheid. Ook op dit punt zal Groengebied Amstelland de organisator moeten aanspreken;
- Ondanks dat er geen sprake is van het maaien van wettelijk beschermde planten moet Groengebied Amstelland voorkomen dat door aanpassingen in beheer ter voorbereiding op een evenement waardevolle plantensoorten negatieve gevolgen ondervinden;
- Speciaal aandachtspunt vormt de status van het evenementenbeleid van Groengebied Amstelland. Aangezien dit beleid de kaders van evenementen beschrijft dient hieraan steeds getoetst te worden en dient voor alle betrokkenen de status van dit beleid duidelijk te zijn. Voor geïnteresseerden dient dit beleid openbaar toegankelijk te zijn.

Buiten de bovenomschreven aandachts- en verbeterpunten is het uiteraard ook van belang de goede elementen te behouden omdat deze hun werking hebben bewezen tijdens het eerste jaar Amsterdam Open Air. Het eerste jaar is gebleken dat:

- Korte directe lijnen van Groengebied Amstelland met de gemeente en de organisator ervoor zorgen dat de partijen elkaar snel weten te vinden en elkaar snel op de hoogte van ontwikkelingen kunnen brengen;
- Duidelijkheid over de interne projectorganisatie en de daarbij behorende rollen en taken zowel intern als extern bijdragen aan een gestructureerde en efficiënte werkwijze;

- Het laten uitvoeren van een natuurtoets door een onafhankelijk bureau duidelijkheid geeft over de maatregelen die moeten worden getroffen om eventuele aanwezige natuurwaarden op het festivalterrein te behouden;
- Transparante en open communicatie met omwonenden bijdraagt aan het creëren van draagvlak voor evenementen en het snel en persoonlijk beantwoorden van individuele vragen van omwonenden hierbij een belangrijk element. Overigens dienen betrokken partijen tijdig afspraken te maken over hun rol en verantwoordelijk bij de communicatie met de diverse doelgroepen.